

Soru 1- TV5'te katıldığınız bir yayında “Kontrol bizim elimizde değil. Kontrol şu anda, açık söyleyeyim, bizim bilmediğimiz bir kişinin, kişilerin elinde” dediniz ve bu ifadeleriniz çok konuşuldu, üzerine yazılar yazıldı. Tartışıldığı için sormak istiyorum: Bu bir mesaj mıydı, uyarı mıydı? Bir hukuk devleti çatısı altında yaşadığını varsayan sıradan insanlar olarak korkmalı mıyız?

CEVAP 1: Her açıklama bir mesajdır. Açıklama içinde şayet bir yanlışlığa işaret ediliyorsa, bu, ilgilisi bakımından aynı zamanda bir uyarıdır.

Soru 2- Adalet Bakanı Abdulhamit Gül, 5 yıla yakın görev süresinin ardından istifa etti. Gül'ün bazı uygulamalara karşı çıktığı ve rahatsızlığını istifa ederek gösterdiği yorumları da yapıldı. Hukuk çevrelerinde söylediklerine kulak kabartılan bir akademisyen olarak Gül dönemini ve istifasını nasıl yorumlarsınız?

CEVAP 2: Bir siyasetçinin istifasını değerlendirmek, bir akademisyen için doğru olmaz. Sayın Bakan'ın görev sürecinde verdiği içeriği doğru ve önemli mesajlar olmuştur. Ancak, bir Bakan bakımından önemli olan, bu mesajları hayata geçirme çabasıdır. Sayın Bakanın görev yaptığı süreçte hukuk uygulamamızda ve hatta kanuni düzenlemeler itibarıyla önemli yanlışlar yapılmıştır. Bu uygulama ve düzenlemelere ilişkin değerlendirmelerim, zamanında, ilgili kamu otoriteleriyle ve yerine göre kamuya paylaşılmıştır.

Soru 3- Anayasa Mahkemesi'nin, OHAL kararlarında “iltisak” ve “irtibat” gibi kavramları Anayasa'ya aykırı bulmadı. Özellikle “iltisak” tanımına, “irtibat” kavramından ayrı bir anlam yüklenmeye çalışıldığını ve ibarenin belirsizlik içerdiğini ifade ediyorsunuz. Yüzlerce (belki de binlerce) insan, muğlak bir kavram nedeniyle birçok hakkını kullanamıyor ya da kullanamayacak. Peki, “iltisaklı” olarak nitelendirilen kitlenin büyüklüğünü göz önünde tuttuğumuzda günün sonunda neyle karşılaşacağız?

CEVAP 3: Bir hukukçu akademisyene düşen görev, bir kanuni düzenlemenin ve buna ilişkin uygulamanın hukuki olup olmadığı yönünde değerlendirme yapmaktır. Hukuka aykırı olduğunu düşündüğümüz düzenleme ve uygulamaların en yalın sonucunun MAĞDURİYET olduğunu belirtmekle yetinmek isterim.

Soru 4- Son yayınlanan adalet istatistiklerine göre 1 yılda 13 milyon kişi şüpheli, 4 milyon kişi de sanık oldu, soruşturmaların 3'te 1'ine yakın bir kısmı davaya dönüştü. Bu sayılar bize ne anlatıyor? 13 milyon şüpheli doğuran bir ülke dışarıdan çok hoş görünmese gerek.

CEVAP 4: Türkiye'de üniversitelerde akademisyenler tarafından yargının işleyişine ve cezaların infazına ilişkin olarak sağlıklı istatistiki çalışma yapılamamaktadır. Bunun yegâne sebebi, ilgili kamu otoritelerinin bilgi paylaşımı ve iş birliği konusundaki cimriliğidir. Bu nedenle, ilgili kamu otoriteleri tarafından kamuya paylaşılan bilgiler en azından eksiktir. Bu eksik bilgilere dayalı olarak sağlıklı bir değerlendirme yapma imkânımız bulunmamaktadır. Türkiye'de kriminoloji, suç ve ceza siyaseti alanında yapılmış olan akademik çalışmalar, esas itibarıyla, ülkemizin ve toplumumuzun koşulları dikkate alınmadan, başka ülkelerde yapılmış çalışmalardan iktibas şeklindedir. Bu çalışmalara dayalı olarak ülkemizle ilgili olarak sağlıklı bir yargı politikası, suç ve ceza siyaseti belirleme imkânımız bulunmamaktadır.

Bu nedenledir ki, hukuk sistemimizde “reform” adı altında yapılan kanuni düzenlemelerde, işe, soruşturma ve kovuşturma sürecinin başından itibaren değil, kanun yoluna ilişkin hükümlerde değişikliklerle başlanmıştır. Bu yanlış yöntem dolayısıyla ki, usule ilişkin olarak yapılan düzenlemelerde dikiş tutturamamaktayız. İş yükü sorununu bir noktada çözmeye çalışırken, sorun başka bir noktada patlak vermektedir.

Keza, suçluluk karşısında en kolay yöntem olarak cezaların artırılması yoluna gidilmektedir. Oysa Türk hukuku bakımından sorun, cezaların azlığı değildir. Aksine, suçların karşılığında öngörülen cezalar, diğer medeni ülkeler ceza kanunlarına nispetle yüksektir. Türkiye bakımından sorun, sağlıklı bir infaz politikasının izlenmemesidir. Sağlıklı bir infaz politikasının izlenmemesi dolayısıyla ki, infaz kurumlarında bulunan hükümlü sayısı, her geçen gün artmaktadır.

Soru 5- Eski AYM Başkanı Haşim Kılıç’ın çok tartışılan bir konuşması vardı. *Dün yargının siyaseti kuşatma gayretlerine karşı çıktığımız gibi bugün de siyasetin yargıyı kuşatmasına izin vermeyeceğiz*” demişti. AYM ve HSK’nın yapısı kimi zaman “siyasetin yargıyı kuşatması” olarak yorumlanıyor. Ya siyaset yargıyı ya da yargı mı siyaseti kuşatmak zorunda? Üçüncü bir yol mümkün mü? Mümkünse nasıl başarılır?

CEVAP 5: Kuvvetler ayrılığı ilkesine sadık kalınırsa ve her kuvvet kendi içinde efektif bir denetime tabi tutulduğu takdirde sorun kendiliğinden çözülecektir.

Soru 6- İBB Başkanı Ekrem İmamoğlu’nun, İstanbul’da kar kaosu yaşandığı sıralarda bir büyükelçiyle yemek yemesine ilişkin MOBESE görüntüleri bazı gazeteciler tarafından yayınlandı. Çokça tartışılan bu hususu değerlendirmenizi istesem neler söylersiniz? Bu konuda halkın haber alma hakkı kapsamında değerlendirilebilir mi?

CEVAP 6: Bu tür hukuka aykırılıkların önüne geçecek yeterli ve etkin kanuni düzenlemelerimiz mevcuttur. Mevzuatımızdaki hükümler doğru ve sağlıklı bir şekilde işletildiği takdirde, bu yanlışlıkların önüne geçmek, pekâlâ mümkündür.

Soru 7- Medyada sık sık bazı hakim ve savcıların yaptıkları haber konusu oluyor. Cam sileceği kaldırıldığı için gözaltı kararı çıkararak, halı sahada tartıştığı öğretmenler için polise talimat veren savcılarını gördük. En son bir sulh ceza hakiminin bir avukatı kolundan tutarak adliyedeki odasından attığını tutanaklardan okuduk. Birçok hakim ve savcı yetiştirmiş bir profesör olarak son dönemde artan bu olayları neye yorumluyorsunuz?

Soru 8- Tutuklama tedbirinin çok sık uygulandığına şahit oluyoruz. Özellikle medyatik dosyalarda tutuklamalar çok kolay yapılıyor. Gereksiz tutuklama isteyen savcılar ve tutuklama kararına imza atan hakimlerin bu kararları iddia edildiği gibi “baskıdan” mı yoksa vicdani kanaatlerinden mi ileri geliyor? Tutuksuz yargılamanın esas olması gerektiği her zaman konuşulurken bu soruna kim/nasıl dur diyecek?

CEVAP 8: Hukuk sistemimizde tutuklamanın hangi koşullar altında yapılabileceği etraflı bir şekilde düzenlenmiştir. Hatta, bu düzenlemelerde gereksiz bir şekilde ayrıntıya girildiğini de belirtmek gerekir. Bu hükümlerin gereği yapıldığında sorun kalmaz. Yani sorun, salt bir uygulama sorunudur.

Hukuk sistemimiz bakımından sorun, yanlış karar veren hakimler ve yanlış uygulama yapan Cumhuriyet savcıları ile ilgili olarak, yargı yönetimini deruhte eden kamu otoritesinin elinde bulunduğu etkin denetim mekanizmalarının işletilmemesidir veya yanlış olarak işletilmesidir.

Soru 9- Hukuk Fakültelerine yönelik eleştirileri de sormak istiyorum. Vakıf üniversiteleri adı altındaki özel üniversitelerinkiler dahil 84 hukuk fakültesinde 85 bin kişi okuyor. Her yıl 20 bin öğrenci mezun veriyor. 143 bin kişi de halihazırda avukatlık yapıyor. Bu kadar çok hukuk fakültesi olması gelecekte sorun oluşturmaz mı?

CEVAP 9: Türkiye’de hukuk öğrenimi ve hakimlik mesleğine kabul başlı başına bir sorundur. Bu sorunun çözümüne ilişkin önerilere bir röportaj kapsamında açıklama getirme imkanı bulunmamaktadır.